

**Міністерство освіти та науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
імені Івана Зязюна
Inštitút Juraja Páleša v Levoči in The Catholic University in Ružomberok (Slovakia)
Institute of physiology and pathology of hearing (Poland)
International Center of Hearing and Speech MEDINCUS (Poland)
Всеукраїнський респіраторний клуб
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Науково-методичний тренінговий центр соціального і
професійного розвитку людини
Науково-методична Лабораторія з охорони, розвитку та вдосконалення голосу
представників голосомовних професій**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

I Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції

**«ГОЛОС ПРЕДСТАВНИКІВ ГОЛОСОМОВНИХ ПРОФЕСІЙ:
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ДОСВІД ТА ІННОВАЦІЇ»**

16 квітня 2019 року

Харків 2019

УДК 37.013:612.78
ББК 74.580.22

Збірник наукових праць I Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції «Голос представників голосомовних професій : актуальні проблеми, досвід та інновації» - Харків: ХНПУ, 2019. – 165с.

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського
національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол №4 від 10.05.2019 р.*

Видається в електронному вигляді

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2019

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОСТАНОВКИ ВОКАЛЬНОГО ГОЛОСУ.....	97
<i>Бакай С.Ю.</i>	
Деякі аспекти впливу музикотерапії та вокалотерапії в сучасному педагогічному навчально-виховному процесі.....	97
<i>Буланова Т. М., Акиньшина Т. В.</i>	
Специфічні особливості вокальної роботи з вокально-хоровим колективом.....	105
<i>Беспалова І.Г.</i>	
Особливості функціонування жанру сучасної естрадної пісні 70-80 рр. ХХ століття.....	109
<i>Веремчук Т. В.</i>	
Педагогічний потенціал романсової лірики в контексті підготовки майбутніх викладачів вокалу.....	112
<i>Зеленюк П. А.</i>	
Пісенна творчість В. Івасюка в контексті розвитку української естрадної музики ХХ століття.....	115
<i>Золотарьова М. Р.</i>	
Традиції формування вокального стилю «bel canto».....	117
<i>Ковтун А.В.</i>	
Методика розвитку співацького голосу майбутніх вихователів.....	121
<i>Кузьмічова В.А.</i>	
Формування вокальної культури майбутніх викладачів музичного мистецтва в класі постановки голосу.....	125
<i>Медко К. В.</i>	
Вплив та значення вокалізів для формування співацьких навичок дитини.....	130
<i>Осіпок Д. І.</i>	
Формування культури співу майбутнього викладача музичного мистецтва.....	135
<i>Попова О. В.</i>	
Розвиток вокально-хорових здібностей учнів ДМШ на початковому етапі навчання.....	138

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОМАНСОВОЇ ЛІРИКИ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ

Пріоритетним напрямом модернізації сучасної системи вищої педагогічної освіти є підвищення якості фахової підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва, зокрема викладачів вокалу. Сучасний фахівець має бути здатним поєднувати теоретичну підготовку та практичні вміння, необхідні для творчої педагогічної діяльності. Розвиток виконавської майстерності та формування творчих якостей особистості майбутніх викладачів вокалу здійснюється у класі постановки голосу, зокрема, у процесі вивчення вокальної романсової лірики.

Наукова думка містить значний масив мистецтвознавчих досліджень з теорії та історії жанру романсу: В. Антонюк, Т. Булат, Н. Говорухіна, О. Домріна, В. Конен, Л. Корній, М. Логойда, М. Овчинніков та ін.

Романс посідає особливе місце в жанрово-стильовій системі вітчизняної історії музичної культури.

Термін «романс» іспанського походження. Спершу ним називали світську пісню, що виконувалася романською (іспанською) мовою. Згодом цей термін поширився у країнах Західної Європи і закріпився за музично-поетичними творами для голосу з інструментальним супроводом. За визначенням Б. Асафєва, «романс – ускладнений вид пісні, що стала інтимнішою, чутливішою щодо передачі найтонших відтінків психіки – душевних настроїв, ... головною метою композитора є прагнення передати, з більшою чуйністю, задум поета і підсилити музикою тонус поетичного твору» [1].

В українській музичній культурі XVIII-XIX ст. особливого розквіту отримала саме пісенно-романсова лірика. Правдиве розкриття внутрішнього світу людини визначили напрям розвитку романсу як жанру. Він поступово наповнювався новим змістом, збагачувався тематично. Поступово

вироблялися мовно-стильові засади романсу, головною ознакою якого стала поглиблена індивідуалізація поетичного й музичного висловлювання. Філософія життя, громадські події, сприйняті крізь призму окремої індивідуальності, знайшли своє відображення саме у камерно-вокальній музиці.

На думку дослідників, глибоке сприйняття естетичного світу романсу як художньої цілісності базується на його інтерпретації майбутніми фахівцями як синтезу мистецтв. Засновуючись на ідеї паралельного існування поезії з музикою як історично стабільної форми синтезу, автори акцентують увагу на триєдності компонентів вокальної музики – поєднанні й взаємовпливах поетичного тексту, вокальної мелодії та інструментального супроводу (А. Хуторська).

Науковці зауважують, що сучасний вокаліст також має бути обізнаним у теоретичних проблемах жанру й авторського стилю, особливо зважаючи на те, що слухач сьогодні зміщує акцент із сприйняття твору на сприйняття мови, стильову інтерпретацію (Н. Говорухіна).

Виконання музичного твору є творчим процесом, який надає можливість виконавцю самовираження, самоактуалізації здібностей, творчої уяви, асоціативних образів. Алгоритм творчого зростання студентів-вокалістів впродовж навчання викладений О. Старовойтовою: від розуміння інтонаційно-драматургічної природи музики, специфіки вокального репертуару малих, зокрема романсу, та великих форм, опанування вокальних і сценічних засобів виразності виконавця, навички художньо-виконавського аналізу вокального твору – до сценічного втілення образу.

Науково-пізнавальним характером володіє робота студента над пошуком композиторського стилю романсу як індивідуальної, історично нової, довершеної і цілісної художньої системи, визначеної об'єктивними соціально-культурними умовами і рисами особистості автора. Для цього студенти повинні виявити систему музичних засобів, що визначають цілісність авторського стилю композитора, й, головне, визначити та продемонструвати ступінь виражальних засобів при виконанні романсу.

Науковці також звертають увагу на доречність у навчанні та зручність використання майбутніми фахівцями методу жанрового аналізу, що, зокрема, містить «багаторівневий аналіз звуко-інтонаційної форми й образного змісту твору: його назва, склад голосів, кількість виконавців, характер словесного тексту, інші художні компоненти форми, що взаємодіють із музикою, комплекс виражальних засобів тощо» [2].

Отже, романсова лірика, на основі її педагогічного потенціалу, широко використовується у вокальній підготовці майбутніх викладачів вокалу в сферах їх пізнавальної, слухацької, виконавської та аналітичної діяльності. Лірична природа образно-художнього світу романсу, його система виражальних засобів, стильові та жанрові характеристики потенціують у вокально-виконавському становленні майбутніх фахівців.

Список використаних джерел

1. Асафьев Б. В. Русская музыка от начала XIX столетия / Б. В. Асафьев. – М.-Л., 1930.
2. Чжан Яньфен. Методика вокальної художньо-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в університетах України і Китаю: дис. ... канд. пед. наук / Чжан Яньфен; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – К., 2012.

Зеленюк П.А.,
*магістр факультету мистецтв
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
(м. Харків, Україна)*

ПІСЕННА ТВОРЧІСТЬ В. ІВАСЮКА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕСТРАДНОЇ МУЗИКИ XX СТОЛІТТЯ

Активний розвиток пісенного жанру став однією з прикмет української музичної культури другої половини XX сторіччя. 1960 – 70 рр. вважаються часом становлення української естрадної пісні. Формування численних вокально-інструментальних груп (професійних і аматорських), сольного